

L'Estat Català ★

PUBLICACIÓ DE ORIENTACIÓ NACIONAL

Direcció: FRANCESC MACIÀ, Diputat

AQUELLA RUTA INEXORABLE (*)

Ja han passat les eleccions. Ja ha passat el període electoral de les eleccions legislatives i de diputats a la Mancomunitat. Ara vindran les hores assossegades i retornarà la pau en els esperits en lluita. Ara serà l'hora de fer-hi el comentari tranquil, bo i asseguts a la pedra del camí. «Acció Catalana» ha guanyat unes batalles electorals esplèndides. La nostra enhorabona. «Acció Catalana» i el nucli radical nacionalista de l'Estat Català estan en quasi completa analogia en l'ideal de reivindicació nacional. Tots els seguidors de la nostra bandera han votat per afinitat. «Acció Catalana», que no ens vol, busca i accepta els nostres vots. «Acció Catalana», com la «Lliga Regionalista», ja saben del tarannà dels catalanistes radicals, que malgrat se'ls tracti a cosses sempre segueixen amb aquella bena als ulls que porta ingerida la paraula santa de la llibertat de Catalunya. La divisòria entre Estat Català i «Acció Catalana», és que «Acció Catalana» no creu en l'apel·lació a la força i nosaltres sí. I com que creiem amb aquesta apel·lació, hem començat fa sis mesos la preparació, l'elaboració incipient i primordial que requereix aquesta tasca.

En la quietud hem anat fent. Es en el silenci on el nostre treball humil pot pendre proporcions gegantines. Estem ben segurs de que ja la nostra hora arribarà inevitablement. Aquesta constant evolució de la política catalana ens ve a dur damunt la taula la prova diària del nostre convenciment. Aquell escamot de perdularis que sota la denominació de U. M. N. van ja camí de confondre's amb l'altre que's diu «Lliga Regionalista». I el nacionalisme regionalista, es diu avui nacionalisme integral o «Acció Catalana». Tots els Estats han donat una passa endavant. La nostra hora, catalanistes radicals, és de donar-la. L'hem donada ja. Els èxits electorals d'«Acció Catalana» marquen una fita en el nostre moviment alliberador. «Acció Catalana» té l'èxit, però també és d'ella la responsabilitat de la trajectòria del nostre moviment nacional. Encara que s'intercali de tant en tant el nom de Prat de la Riba—un fragment de l'Espanya Gran—en els discursos i en els manifestos d'«Acció Catalana», el novell organisme patriòtic enclou una totalitat de matisos, evidentment accentuadíssims en nacionalisme. Si «Acció Catalana» no rectifica el seu camí i no s'embrancha en cap nova «corba», serà la única força organitzada del nacionalisme català veritable.

Per això creiem que aquestes darreres eleccions i aquests darrers èxits han col·locat als sectors nacionalistes en son lloc veritable. El poble nacionalista ha ratificat els passos d'«Acció Catalana»

i aprova per majoria i de fàiso plebiscitària la seva conducta política.

Què ve a representar el nucli radical de l'Estat Català? Ja ho hem dit: l'acció revolucionària. Es damunt les primeres pedres d'aquesta trinxera on ben aviat hi vindrà a descansar tota la força del nostre moviment nacional. L'evolució del Nacionalisme Català ha sigut fins ara massa lenta amb escriure, i ara es precipita en el bell guany d'avantatge. Vint anys més d'evolució lenta i reposada no els passarem ja més. La corda que aguanta l'adormida nau al moll de les aigües encantades, es trencarà. Serà llavors—com deia En Bofill i Mates en son discurs al Teatre del Bosc—«quan la campaneria de pobles i vilatges ens desvetlli amb la insistència de l'ur tritlleig», i el cor de cada patriota botrà a l'uníson d'aquella hora esperada i a punt d'ésser aconseguida... Però serà també llavors que passarà damunt els patriotes catalans—més, molt més, que la cadena subjugadora—els vint anys i més d'acció política, i serà llavors que ni amb un dia, ni amb una setmana, ni amb un mes, no ens podran convertir els polítics, en bèl·lics lluitadors a la muntanya.

Totes les més magnífiques raons d'ordre polític no ens poden fer canviar ni retallar una engruna d'aquesta fe cega, d'aquesta creença tan arrelada a l'ànima que portem: Catalunya es lliberarà o pel sacrifici heroic, o restarà esclava.

Es llei de la vida. Es un fet natural, com natural és l'aigua que baixa juganera del reguerot de la muntanya. Es com la mata de ginesta que rebrota cada any, al caire del camí. Es la cançó de l'oratjol que diu el vent cada matí al pi frondós de la serralada.

Per això aquest convenciment se'ns endú l'ànima. I, obscurs i ignorats, sols esmentats per l'escomesa fratricida—belles teoritzacions i res més,—fem la feina quieta a l'abast de les nostres forces. Què hi farem, patriotes, si tenim aquesta vocació que pot semblar de taumatúrgies! Què hi farem, nacionalistes catalans, si algun moment i per alguns podem semblar escamot de trabucaires! Un bon patriota no el pot preocupar mai la semblança exterior. Es una poca cosa inversemblant. Ço que al bon patriota li deu interessar, és aquella plena fortitud patriòtica, aquella plenitud de vida, els senyals inconfundibles de les quals, la política, per austera que sia duta, no donarà mai.

Altra volta en el curs del nostre treball silenciós hem sentit com ens deien: utòpics!

Nosaltres desconfiem d'aquests polítics, ara que tots els maquiavelismes han passat—reconeixent-ho—per aquells camins del

(*) El present article per voluntat de diversos elements que integren el nucli d'ESTAT CATALÀ, se'n farà una edició especial destinada a les associacions patriòtiques de Catalunya, d'Amèrica i del reste de l'estranger.—N. de la R.

món on hi havien passat primer totes les utopies. No hi ha hagut en tota la vida política dels pobles i de les nacions ni un polític que no tingués de passar pel camí on hi havia perdurat l'exèrcit d'ocupació dels idealistes. I volem dir que els polítics que reneguen d'aquest exèrcit d'avant-guarda, s'assemblen més al cacic rural que'ls homes assenyats i guiadors de pobles.

Utòpics o no, idealistes sempre, el nucli radical de l'Estat Català diu avui als patriotes catalans, ara que retorna la tranquil·la i suau beatitud i s'apaguen els darrers terrabastalls de la cridòria electoral, que els darrers aconteixements col·loquen an aquest nucli en situació d'agrupament radical i revolucionari. No per això descuidarem l'acció nacionalitzadora. No per això—mentre una força d'esquerra social catalana no aparegui al camp de la política—deixarem la nostra cordial amistat i els nostres patriòtics intents vers les organitzacions obreres. Reivindiquem per nosaltres el camí més aspre, la pujada més difícil. Sols demanem quan si guem afadigats i ens parem a reposar de la fragositat de la lluita, sols demanem per llavors el beire fresc del tracte lleal i de la consideració merescuda per part dels germans d'ideal nacionalista.

Per amor a Catalunya, els radicals nacionalistes hem apoiat a «Acció Catalana». No obstant, «Acció Catalana», amb tot i haver trobat obertes les portes de la nostra organització—podent participar de la direcció de la mateixa—no ha volgut sapiguer-ne res.

En conseqüència deixem per «Acció Catalana» tota la responsabilitat de l'acció política que realitzi. Si llealment «Acció Catalana» creu que tots els camins són bons per la nostra causa, no té dret a hostilitzar-nos. Ho confessem. Aquesta guerra sorda i fratri-cida ens privaria d'assolir el cim de la muntanya. El desconhort ens abatiria més que tots els exèrcits enemics. Podríem pensar, i amb raó, que una part del poble català fos evidentment divorciat de la nostra acció liberadora i ens podríem preguntar «nos amb nos» per quina causa hem promès la nostra ànima i la nostra vida.

Que sàpiguen bé tots els patriotes catalans el camí de cadascú. Les confusions tampoc les volem nosaltres. Dalt la carena hi brilleja un estel parpellejant. Allí ens hi trobarem en definitiva; els bons i els únics, i més que tots, els humils, a quines gestes es deurà la victòria futura, el triomf definitiu d'aquell ideal plasmat que's dirà REPUBLICA CATALANA.

LA BOCA CLOSA

Tenim la boca closa davant tots els problemes perquè atravesa Catalunya. Tanquem els ulls davant la realitat; els ulls no veuen ni la boca parla. Així no jugant no arriquem en l'etzar d'un joc, pensant que podrem silenciosament, en les tenebrositats de nostres capelles, servir l'adoració dels ídols. I la boca és closa davant els problemes d'un poble que pateix les angunioses hores de l'incapacitat dels seus homes dirigents, de la podridura política i del retorcament del seu cos en una crisi d'histerisme. La boca és closa perquè som coquins d'afrontar la lluita, perquè l'home dirigent de les multituds renacionalitzades no sembla pas per ara nat. Pura retòrica i jocs d'infants sembla la nostra obra sense negar la virtualitat que inclogui, perquè ens manca l'escalf humà del poble que deu acompanyar-la. Ens plau la xorquera de la neutralitat, abscondint-la en els mots, dits sota veu, de no enfangar nos, de defugir el llot que tot problema viu arrossega per pròpia fretura. Som inactius, imprecisos, absurds, no sabem afegir els nostres propis batecs que guaririen les nafres del nostre poble, als batecs diaris d'una ànima que sens guiatge es revolca en els espasmes d'una crisi d'honestitat, de claretat i de fretura de paraules precises que li parlin humanament i clara de la veritat.

Els nostres homes s'apleguen en grans nuclis d'iniciats, dels de sempre, dels constants; cloent la boca i els ulls a tot acte que signifiqués altra cosa que les pràctiques de la doctrina nacional. Mentre, el sabotatge de la ciutat continua, damunt dels empedrats cauen víctimes d'una lluita sense nord ni finalitat pròpia, i la veritat no sura. Tenim temença de la lluita pensant en la nostra feblesa o per la por del nostre cos no garantit, rebutjant ensems la

saturació de les ventades que agiten la multitud, atiant-los uns contra altres. I la riuada de les passions sense arenys que la porti, sense marges que evitin que la seva obra sia, en lloc d'una obra benefactora, un escampall de llot que faci la nostra obra xorca, s'escampa arreu per ciutats, i viles, amb un baf d'innoble inhumanitat. Oh, el llot fecund, saó de les terres! Oh la sang quan porta el segell d'ésser vessada amb un sentit humà! Mes aquest llot, aquesta sang que s'escola, no serà la saó de les nostres idees si nosaltres no posem el nostre ideal en plena batalla, que fins quan es vessa en propi sentit de justícia hi manca l'empenta de la nostra catalanitat.

Cal descloure els llavis, cal que la paraula nostra amarada de nacionalisme, que la nostra ànima sadolla sia present en la lluita. No deu espavordir-nos el trossejament dels actuals aplecs de patriotes, car representa un guany per a la Pàtria la varietat que en resultaria. Fastigueja tanmateix, el pensar que amb les contorsions d'un retoricisme n'hi ha prou per al planteig de la lluita futura per la nostra llibertat; cal la paraula càlida de l'home que defugint tota por, parli en nom de la veritat que sura, perquè no és tan fonda com sembla, encara que hom tanqui els ulls per no veure-la.

Descloguin-se per un mai més els llavis i parlem al poble, diem-li que som enemics, uns de l'expoliació capitalista, altres de les folles elucubracions d'un comunisme, mes parlem clar i amb els cors als llavis, que en lloc d'allunyar-nos ens retrobarem en una cosa que sura per damunt de tots nosaltres i innegable ensems. Si reporta la nostra obra una temença de, dins la varietat, perdre en fortitud, serà sens dubte l'engany del cor, puix és innegable que

avui existeix, malgrat tot, i existeix en espanyol, sense un simple alé de catalanitat que dongui un escalf de Pàtria a ella, sense un sentit de justícia, d'equitat, manca d'un seny que ordeni, sense un ideal superior, ans al contrari amb tota la rasertera villania de les coses baixes i infectes, amb el sabotatge continu a la Ciutat i amb el boicot a un sentit d'humanitat.

No devem limitar-nos a assaigs, a parlar des de la càtedra, sinó abraonar-nos plenament en la lluita amb uns o altres, infonent un esperit català, humà, superior a totes les coses on posem les mans, que una unitat és lo que ens lliga i no la podem rompre, que tenim l'enemic dins mateix de casa, podrint amb la seva baba infecte tota la obra humana que aquí hom faci.

Descloem els llavis i mans a la tasca; catalanitzem tot ço que és creat amb llurs defectes esmenables i tot. I si no podem fer aquesta catalanització del existent, fem obra pròpia, parella d'aquella d'obligada fretura, donant-li l'esperit i l'ànima que li manca, caigui qui caigui en la lluita que s'iniciï.

Companys obrers de Catalunya: l'hora de les grans batalles socials no ha pas sonat per a vosaltres. Mentre són en joc les qüestions nacionals la lluita de classes és afeblida per la comunitat d'aspiracions patriòtiques. Però una vegada el combat que avui sosteniu hagi finit, vosaltres passareu pel trànsit dolorós i necessari que travessa la classe obrera a França.

Vosaltres lluiteu avui dessota la bandera barrada solidaritzats amb elements capitalistes, igual que els nostres pares lluitaven dessota la bandera tricolor costat a costat dels burgesos francesos. Vosaltres vindreu un jorn a juntar-vos amb nosaltres i amb tots els companys de tots

els països, dessota la bandera roja del socialisme internacional.

Vosaltres obeireu la divisa antiga de la Internacional. «Treballadors de tots països uniu-vos!»

Flavors, fraternalment units marxarem per damunt de les fronteres oficials, i donant-nos les mans lluitarem contra tots els enemics de classe per a conquerir la societat comunista en la qual gosarem el benestar a que tenim dret, dins la igualtat i dins de la llibertat.

André Morizet

De la Internacional Socialista Francesa

(Paraules endreçades als treballadors de Catalunya, davant el moviment patriòtic de Solidaritat Catalana en 1907).

Inmundícies...

Ara que hem vist «adornats» els nostres carrers amb l'exuberància de tantes «flors» que ens han «embaumat» els sentits, volem retreure i fer «justícia» al mateix temps a una altra mena de «flora», les quals virtuts si són més excel·lents encara, tenim la «sort» de saborejar les més amplament, ja que llur aroma recorre tots els límits d'un any... i un altre any; fa tant de temps, que el seu impregnament arriba a fatiguar-nos els sentits i a trastornar la intel·ligència; aquesta «flora» inmundà, la veiem cada dia, la palpem i fins la toquem; el seu nom va lligat a una persona i aquesta persona a una raça. No em vull pas referir a la condició esclava de la nostra ànima per la dels enemics—d'això ja en tenim fet un auto de fe inquisitorial—sinó a la condició esclava del nostre cos, exposat indefinidament a la pestilència d'uns altres que embrutiran sempre a la ciutat nostrada; aquesta inmundícia d'escombraries que han comblat la indignació de tants subtilíssims panxa contents, no ens ha esparverat gaire a nosaltres, acostumats a suportar l'existència d'una altra inmundícia més gran—«flora» de tot l'any—la gitanada inmensa d'una «classe» de gent que ve gangrenant Barcelona fa temps; tot aquest pudrimener de barris baixos en descomposició, on s'hi engendra la malvestat i el «microbi», i on s'hi escampa ufanosa la «qualitat» d'una «raça»... Allà veureu la disposició «civilitzada» d'aquesta gent, en els seus afers quotidians, en la manera de conviure, en les seves discrecions i «manifestacions» casolanes, en les seves «preocupacions» òbvies i «relacions diplomàtiques» veïnals, que direu de cop i volta si tot allò és una sucursal de Les Hurdes, i que els catalans obligats a fer-hi «l'intercanvi», si els escauria millor la feina de «missioners colonitzadors» que la d'ésser ciutadans de tal districte; ells vos explicarien detingudament les «conveniències» d'aquesta fidel parròquia, que és la «ronya» de la ciutat, i de les ciutats, doncs no en và s'ha dit que «els barris baixos de les grans capitals són els únics fermes lligams que uneix Espanya al món». El temperament brutal i ordinari que és patrimoni d'ells «explica» la múltiple i variada

descripció de crims, els més repugnants i salvatges que's realitzen tan sovint a Espanya. I dels barris baixos que hem assenyalat, surten tots els llatrocínis vulgars i execrables; aquests «pinxos» de l'ofici, tenen preponderància entre ells i sobre tot entre les «honrades» de «Music-Halls» i «cafès concerts» que propaguen amb «llegítim orgull» l'amistat «macarronesca» dels dits «chulos» en tots els vils aspectes. I dels barris baixos que hem assenyalat—i al dir barris baixos vull dir Espanya—són filles totes les prostitutes de carrer i de cabaret que emmetzinen la vida de la nostra joventut, amb l'acoloració corresponent amb les catalanes que ho solen ésser per causes fatals per elles abandonades o deslligades de tot vincle familiar, mentre que aquelles s'hi llencen de tal manera, que els pares llurs les empenyen, acompanyen i celebren joiosos les «accidentalitats» de la nova posició que ells consideren com un dels medis naturalíssims pel lucre i la pitança, i el mateix caire que dona J. Sacs en els «capitales», en un article de *La Publicitat*, pot donar-se també an els al·ludits d'aquelles ratlles; aquests tenen amb el poble natal una correspondència inalterable i per ella sap la família—que té un deix de tribu—les seves sorts i infortunis que decideixen a altres «consemblants» a canviar de «rosca»... aquests detalls que vulgaritzen un escrit i que els coneix abastament tothom, són massa significants no obstant, per a nosaltres els catalans, ja que fan parió amb els demés ordres del poble espanyol incult i an el qual estem supeditats. Tota aquesta «plaga» que ens asfixia, la volem ben destriar, i si els infelços no tenen la culpa del seu degradament moral i material, la deurà tindre llavors la nació que els hi donà un nom, però els catalans que tenim un instint i voluntat sana i que hem de pagar les conseqüències dels altres...

La invasió contínua d'espanyols de tota condició a la nostra ciutat que hi tenen entrada lliure, no la podem pas defensar, ni per cap sentiment d'humanitat; no tenim el dret de mantindre—vulgues no vulgues—a tants afamats que no saben atipar els rics i governs d'Espanya, que esclavitzen a Catalunya xupant-li a l'ensem l'activitat seva entrebancada; saltarà aquí la veu d'algun comunista desenfrenat prenent «que el món és de tothom»; i bé, li diré jo, «ho pot ésser» i «fins pot ésser una raó», però de fet no ho és encara i les col·lectivitats nacionals que tenen la dissort (?) de no pensar així, bo és que defensin els seus interessos davant de les altres col·lectivitats que pensen i obren igualment; per això Estats Units prohibeix i mesura l'immigració; Catalunya no és independent i tal volta fora una aventatge per a tants espanyols emigrants anònims que trobarien aquí facilitats per feina, amb l'avançament diari creador de noves indústries... que s'espargirien per tot Catalunya i «regularitzaria» la massa de forasters que ens «atueixen» ara, per la senzillíssima raó de que són espanyols i que venen no precisament perquè els hi paga el viatge els burgesos i governs d'Espanya, sinó perquè ni saben donar-los hi les garrofes... i en canvi d'això, no saben apreciar al poble que els ajuda a viure i són, o uns degenerats de barriada, o anticatalans, o bé pistolers anarquitants... quan haurien de preocupar-se a

l'últim més d'anarquitant a Espanya, que permet que els seus fills siguin uns morts de fam...

Tot això i altres coses més ens dirien les «flors»odoro-fetorífiques que han adornat els nostres carrers als purs catalans que no ens ha vingut de nou la inmundícia d'unes escombraries, acostumats a suportar una inmundícia més gran—«flora» de tot l'any—... i si en tenen de feina els carros de la Mancomunitat i de Catalunya entera! Per interès i per egoïsme s'ha de fer la «neteja», per interès i egoïsme, perquè d'això viuen les nacions, i per interès i egoïsme col·lectiu que defineix les característiques d'una raça, però que no justifica l'interès i egoïsme d'una altra que oprimeix i disposa de la nostra...

L'ESTAT CATALÀ

dedicarà principalment el vinent número a la memòria inesborrable de l'excels patriota doctor Martí i Julià, amb motiu de l'aniversari de la seva mort. Articles anecdòtics. Historial de la seva actuació.

Si nostres reflexions són encertades, convindrem que, en el fet de la Nació esclava, sorgint a la vida, hi ha dues grans qüestions a resoldre:

Primera. Una qüestió tradicional. La distinció profunda entre Nació i Estat.

La «nacionalitat» pot haver estat sotmesa durant un temps a una dictadura (govern, autoritat) distinta de la que genèricament li correspon. D'aquí un esforç per a restablir l'equilibri pendent. Per a que aquest esforç tingui efecte, és precís: que la nacionalitat s'hagi conser-

vat, al menys potencialment. Problema doncs, com se veu, dependent del temps passat.

Segona. Però hi ha una altra qüestió dependent del futur. L'esforç de que tractem se desenrotlla en el present. Però en vista de què? En vista d'un estat futur.

Encara aquí és un principi fonamental la distinció de Nació i Estat. Però el partit tradicionalista vol tornar a fer de la Nació un altre instrument de la vida de la història, tal com se'n presenta en la lluita de classes.

Pel partit progressiu, la Nació és una etapa cap el futur, cap a una forma nova de les relacions entre els homes, cap a una forma nova de la possessió de la terra.

Didac Ruiz

Desfilades macabres

La sirena d'un vapor esquinsa furiosament els aires; les mirades delirants i tremoladices esgarden l'horitzó esclaiant; i conjuren magnètiques una aparició; els cors encongits reverberen una il·lusió i una esperança; com un butxí de la fatalitat sorgeix de sobte la silueta tràgica i bene-

factora a la vegada, del vapor, qui avença imposant i majestuós... en la coberta unes figures s'agiten, voleiant mocadors, altres responen triomfants i lluminosos; banderoles vives i subtils que uneixen i especifiquen en un, tot el dolor i tot el goig de varies ànimes...; després pausadament, l'un detras de l'altre van baixant els soldats, arrapant-se, però, fortament a la barana de l'escala, per tal d'assegurar encara la realitat llibertadora de la seva sort tant de temps oblidada... i els ulls se claven febrosos, i les mans s'estrenyen i es reblegen, i els braços i els llavis se junten encastant-se; l'alegria dels venturosos se confon amb el plany dels dissortats, mes si era una sola l'unció i essencialitat d'aquella massa remorejanta, esclava d'una altra vida, ara són dues, i és la contrària qui ordena marxar els soldats a pas de corneta i de tamhor per entremig de la via ciutadana... Es la desfilada macabra; els cossos desentonats van marcant el ritme estrafalari i les cares esgroguïdes i els trajos enfosquerts il·luminen per uns instants la rutina de la ciutat torbada. No són pas els invictes vencedors de cent combats ni els gloriosos defensors d'una justícia santa—encara que ho poden ésser—sinó els fills d'un poble esclau; els fills d'una Pàtria que varen ésser arrancats d'ella per a anar a lluitar contra una altra

de Pàtria i contra un altre de poble, i sota la voluntat de la nació tirana d'ambdues...

*,

Es a dintre la ciutat l'immensa gernació s'apilota àvida, per a fruit de l'espectacle; què serà...? S'oviren una infinitat de gent armada, són a cents i a mils; l'imaginació s'escampa superba entre aquella fermança de poder; semblen fills de Catalunya, així ho diu la seva parla i la seva estructura física. Seran potser l'exèrcit defensor de Catalunya...? No ho cregueu pas... és la desfilada macabra; al davant de tots ells va el capità, paria una altra llengua... la contrària... les corretges de l'arma ostenten uns altres colors... els enemics, i en aquests colors s'hi emmiralla la seva cara i la força d'aquella eina; mireu-los com van passant; volen aixecar el cap i els hi pesa la consciència; volen fitar els ulls i els hi encega l'indignació de la Pàtria; sospesen vanitosament una arma que és la canya befadora de Catalunya i arroceguen la llufa del esclau... és la desfilada macabra; són, si, els vencedors de cent combats; però no els gloriosos defensors d'una justícia santa que encarna en la seva Pàtria oprimida i ultratjada...

*,

Es a dintre la ciutat, la dels enemics; es

El dia dels homes de fang

C'est la canaille, c'est la canaille.

A EN PUIG I FERRETER

Nosaltres som la terra. I la vo'em la mare.

Ben nostra;... per nosaltres, de la muntanya al plà!

—Prudents! Som la canalla. Som els esclaus encare.

Però tenim un dia—el nostre,—el de demà.

I quan la mare ens cridi, tots hi serem amb ella:

Som durs. Som la feresa dura d'un alt destí.

Sobre els nostres viaranyes cau la llum d'una estrella.

Prudents! No la veieu; però nosaltres sí.

Nosaltres som la terra. Som els fills de la terra;

La terra s'és alçada potenta i s'ha fet sang:

Contra la pau dels altres imposarem la guerra.

Prudents, humils!... Mireu-nos. Som els homes de fang.

Didac Ruiz

DIVISA

Ja és hora que la Pàtria que nostre cor adora
camini tota sola vers l'ideal que arbora
els nostres cors i penses de santa llibertat;
no pidolem lleis noves, ni demanem clemència,
volem per Catalunya aquella independència
que'ls enemics s'humillin sota'l penó barrat.

va a preparar un gran acte, com així ho entèn la multitud numerosa que es va aplegant; fins els reis i els ministres hi fan acte de presència, diuen que regalen una bandera a uns soldats, serà amb tota la solemnitat segons la preparació manifesta; està ple de públic distingit, allà baix s'oviren els soldats mereixedors d'aital honor, vesteixen de diferenta manera que els altres... són «regulares» així anomenats que vol dir soldats moros. Aquests, impressionats de l'acte, miren encantats la gent encuriosida. Calen... que ja van a començar; un home s'aixeca a parlar i després d'altres; diuen el mateix o venen a dir el mateix; però la gent s'engresca i hi ha repicaments de mans; els moros s'ho escolten embadalits, per no entendre-hi res. Pobres d'ells i del seu tràgic paper que representen! Els hi parlen d'Espanya; és que ells no en tenen cap de Pàtria...? Més els hi valdria...! però potser en l'acallament del discurs solemne, juraven aprofitar-se d'un altre Annual...? qui sap...?—d'això, fos capaç el nostre sometent!—Sia com sia, tota la nació en pes amb el seu cap al davant els hi ratificava l'obligació de lluitar contra els seus germans (!!) entregant-los-hi en compensació el consol virtuós d'una bandera, per la qual havien de morir... els infelços que poden ésser els vencedors de cent combats i els defensors d'una santa justícia... i hagin d'ésser carn «apoteòsica» i de canó d'un compliment oficial d'un Estat que en lloc de donar-los-hi la mà per a sustreure'ls del seu endarreriment els embruteix encara més... concedint los-hi en canvi l'orgull d'una desfila macabra... i tènica per la gent que l'«admira»...

Totes les penes que la glòria aporta són passadores.

Ciceró

REDACCIO I ADMINISTRACIO:

Sant Honorat, 7, pral.

La retirada d'En Cambó

Escrit el nostre article editorial, ens hem trobat amb la nova culminant de la retirada d'En Francesc Cambó de la política catalana.

Volem dir hi unes paraules. Els catalanistes radicals varem ésser els primers que ni per un moment regatejàrem els nostres atacs al capdill regionalista. Segurament dels nostres rengles han sortit els més durs atacs i les més cruents censures. Hem d'afegir, però, que els nostres atacs més que a la diferenciació de doctrina, eren motivats per la desllealtat que a la Pàtria, suposaven les complicitats tortuoses en que aqueixa mateixa doctrina es desenrotllava.

Hem atacat més els mals procediments de la política evolutiva que el mateix principi evolucionista.

Però En Cambó mateix ha confessat el fracàs de la seva política de cordial harmonia amb Espanya que fins ara ha vingut seguint la Lliga Regionalista.

Espanya no vol oir res de Catalunya. Demanar llibertat a Espanya és clamar en el desert. Cridar de cara Espanya és cridar la mort mateixa. Espanya fusellà al Doctor Rizal que no era separatista i volia el reconeixement de la seva Pàtria filipina dintre l'Estat espanyol. An En Cambó no s'ha l'ha fusellat, però se li han tancat tots els camins. Ni l'exaltació llista d'aquell «¡Viva España!» de Covadonga, ha lograt obrir una porta. Quina lliçó més clara pels patriotes catalans!

Quina hora de santa vindicació per a aquells catalanistes radicals obscurs i anònims molts d'ells, que ja en els primers temps del nacionalisme batallaren per l'aspiració radical del nostre plet. S'ha re-

petit una vegada més el miracle. Els utòpics, els idealistes, els somniadors, han vist en la senzilla comprensió de patriotes purs i amb el racial instint, la dura realitat del nostre plet nacional. Un polític advers i tan formidable com En Cambó, així ho confessa. Hem de dir que segons les manifestacions que fa en la seva carta dimissòria tampoc creu en l'alliberament de Catalunya per la violència. No, no ho creieu patriotes. Es la ganyota darrera de l'agonia. Si En Cambó no creu en cap camí que mena a Espanya, quin camí resta als defensors de la nostra causa nacional? Una vegada més, hem de repetir que Acció Catalana té la paraula. La responsabilitat que aquest organisme té, i que ja parlem en altre lloc, és grossa. Ara amb la retirada d'En Cambó esdevé més grandiosa. Nosaltres, radicals nacionalistes, restem al nostre lloc. Ja veieu com s'acompleix el fet inexorable. Ja veieu com la política, va ratificant els nostres passos. Patriotes, endavant!

LAT RALLA

Setmanari de propaganda nacionalista

ESTAT CATALÀ

Publicació d'organització nacionalista

ANY X

HAVANA, SETEMBRE 1922

NUM. 238

Els catalans i l'Independència de Cuba

Execució d'En Ramon Pintó 22 de març de 1855

De tothom és prou sabuda l'entusiasta cooperació que els catalans ofrenaren per a que Cuba assolís la seva preuada independència que nosaltres desitgem per a Catalunya; mes ja que aquest nombre correspon al mes de març, començarem nostres remembrances històriques dels fets en que hi hagin intervingut catalans, amb la que feu martre a nostre eximí patrici En Ramon Pintó, executat en el vil garrot el 22 de març de 1855.

Nasqué En Pintó a Barcelona l'any 1805.

En sa juvenesa viugué a Cuba, fugint de les persecucions de que'l feren objecte els saions de Ferran VII, vingué en qualitat d'apoderat del Baró de Kessel i com a instructor dels seus fills.

Ben prompte el seu singular talent, la seva reïnada cultura li feren guanyar la consideració i simpatia dels elements intel·lectuals de Cuba, els que el nomenaren Director del Liceu de l'Havana i redactor del *Diario de la Marina*, que en aquell temps era un portaveu de la oposició.

Mes En Pintó, català enamorat fins a l'idolatria de la llibertat dels pobles, constant defensor de les causes de la justícia i de la raó, trobà en aquest país camp obert per a esplaïar els seus sentiments liberals unint-se a la causa de la revolució, essent prompte nomenat President de la Junta Revolucionària com a successor del gran patrici cubà N'Anacleto Bermúdez.

Trobant-se ja En Pintó dintre del seu element, organitzà la més gran revolució d'aquella època, contra el poder d'Espanya, la que a ben segur hauria donat un fort disgust als enemics, si un traïdor, que's diu fou l'ex presidiari Claudi González, no l'hagués delatat al general Concha, llavors què militar de la illa. I malgrat ésser En Concha un íntim amic d'En Pintó, fou ell qui firmà la seva sentència de mort.

El sis de febrer de 1855, el coronel Hipòlit Llorente inicià la instrucció d'una causa per conspiració contra el govern espanyol per a fer la independència de la illa de Cuba, contra En Ramon Pintó, En Joan Cadalso i

En Nicolau Pinedo, única que trobaren d'aquella Junta Revolucionària.

El Consell de Guerra demanà pena de mort per als tres reus, mes l'auditor Miquel G. Gamba cregué excessiva la pena i demanà la revisió del procés, passant llavors a mans de l'Audiència Pretorial, quina sentència a mort en garrot an En Pintó i a cadena perpètua als seus dos companys. L'auditor Gamba tampoc hi estigué d'acord, però el general Concha, desatenent-se de raons, firmà la sentència tal i com l'Audiència Pretorial l'havia senyalada.

Comença llavors per a En Pintó una mena de Calvari. Els saions de l'esclavatge volgueren a la força fer-li delatar als altres companys que junt amb ell organitzaven la revolució, i al veure que a les males no podien aconseguir res, un dia es presenta a la presó el què de policia oferint an En Pintó la llibertat a canvi dels noms dels altres conspiradors. I En Pintó, home enter i honrat, li respongué: "Deixeu-me morir tan honradament com he viscut".

I a les set del matí del dia 22 de març de 1855 els tabals, amb llur só acompanyat i macabre, assabentaven a la ciutat la proclamació del bándol sentenciari. Pocs minuts després sortia de la presó el gran patriota, serè, il·luminat per la claror del martre, i passant per entre unes rengleres d'abigarrada multitud que silenciosament el contemplava, muts els llavis, però reflectint en cada rostre l'odi al tirà, essent cada esguard una llançada al cor dels opressors; arribà al peu del cadafalc aixecat on avui hi ha el Parc de la Punta, pujà les escales, besà el Crist digué les darreres paraules intel·ligibles, prengué seient en el infamant banquet i l'executor de la justícia humana consumà un nou crim.

Damunt les despulles d'aquell heroi martre juraren els cubans patriotes oferir també sa vida si fos precis per a assolir lo que En Pintó no havia pogut, ço és la llibertat de la seva pàtria.

Amarada amb sang la llibertat ha vingut; Cuba és lliure del dogal espanyol.

Glòria al fill de nostra esclava Pàtria, qui sapigué oferir sa vida per la causa de la llibertat! Glòria al martre En Ramon Pintó!

PERE BOQUET DE RECASENS

ESMENTADOR

Retallem del número darrer del periòdic galleguista *A nosa terra*, el comentari que amb el nom de «A traxedia de Barcelona», li suggereix els esdeveniments de la nostra ciutat, car veiem en ella una clara perspectiva, en complet acord amb la nostra:

«Trets, bombes, assassinats, vagues, aquest és el panorama normal de Barcelona, i seguirà essent-ho mentre la gran ciutat germana no sia més que una ciutat espanyola regida per un governador civil, com si es tractés de Burgos o de Cuenca; seguirà essent-ho perquè els governs quan aquells problemes recreixen, la única solució que troben és canviar de governadors,

sense cap aventatge, perquè el problema no és de canvi de persones, sinó de canvi de règim i de sistema, i amb el greu inconvenient de que cada governador és més catíu que'l darrer; per això a cada nou governador la gent no pregunta ço que farà, sinó quant temps tardarà en fracassar. Així tindrà d'ésser, perquè l'únic culpable de quant passa a Barcelona és l'Estat espanyol, que no té sentit de justícia ni coneix aquell pregon sentiment de respecte als directors humans que caracteritzen a totes les societats civilitzades; perquè està mancada d'esperit generós i comprensiu de les velles democràcies europees; perquè l'Estat espanyol no resoldrà cap problema mentre no repercutixin en l'ordre públic, i després voldrà resoldre'ls tots com una funció de policia amb la crueltat tradicio-

nal que sempre fou la tònica de la política espanyola. Per això Barcelona, culta i civil, sempre serà martiritzada mentre sies espanyola.»

La campanya contra el terrorisme a l'estranger

Davant un nombrós públic que omplenava el saló d'actes d'Acció Radical Catalana, ha donat la primera de la sèrie de conferències que aquesta entitat organitza com a protesta davant del món civilitzat dels vergonyosos crims que succeeixen a Catalunya, el jove periodista En Joaquim Pera desenrotllant el tema «La llibertat de pensar i el dret a la vida».

Després d'unes curtes paraules del President de l'Entitat senyor Sugrañes indicant el fi altament humanitari que ha motivat aquest acte i protestant enèrgicament del terrorisme que ensagna fa tant temps nostra terra, concedeix la paraula al conferenciant.

L'orador comença parlant en francès i agraïnt al nombrós auditori d'haver respost al crit que a tots els homes de cor ha fet Acció Radical Catalana.

Diu que en aquest moment Acció no posa a discussió un principi polític sinó que demana l'ajuda de tots per a que ajuntats puguin imposar a la tirania d'una pistola la llibre i lleal discussió en el terreny de les idees.

Desenrotllant el primer tema de la conferència parlà del fet mateix de pensar conclouent amb que no és una conseqüència de la voluntat de l'home sinó que és el manament imperiós d'una llei natural que l'obliga. L'home no solament pensa sinó que medita i judica prenent com lliure àrbitr els seus instints naturals d'amor lo que origina el Progrés.

S'extén en consideracions sobre el repòs filosòfic dels animals comparant lo a l'evolució de la Humanitat.

Parla de la influència que sobre l'individu en general i unes minories en particular exerceixen els fets que es succeeixen al seu entorn i porta en apoi d'aquesta tesi, idees expressades per Sòcrates, Plató, Descartès, Leibnitz.

Defensa la llibertat de pensar i diu que és absolutament necessària a la lògica. Art que indica els procediments a emprar per a descobrir la veritat. Combat l'argument de l'erro empleat contra la lliure exposició de les idees, dient que els errors desapareixen ja que en el nostre segle no conservem les equivocacions de les civilitzacions antigues, sinó la part de veritat que les mateixes posseïen.

Aquesta lliure exposició de idees té d'acceptar-se tant per les ciències espirituals com per les positives.

Crítica fortament la teologia que s'oposa a la llibertat de pensar, així com els que favoreixen per un estat econòmic determinat volen impedir la seva lliure exposició.

Parla de la persecució de les idees pel terror, demostrant palpablement de que la violència no apuntala les institucions sinó que les enfonsa.

Diu que el dret a la vida és sagrat i que privant-ne conscientment an algú és un crim vers la naturalesa.

Parlant del terrorisme diu que els autors materials no tenen cap principi polític sinó que són uns assassins vulgars sense consciència de l'obra nefasta que compleixen. Els seus crims són impulsats pel diner i encoratjats per la impunitat.

Conta l'assassinat d'En Marat per Carlota Corday dient que ella ho va fer en nom d'un ideal, mentre que a Barcelona uns degenerats han fet desaparèixer un Layret i un Seguí per una recompensa metàlica.

Diu que deuen castigar-se fortament els que fomenten el terrorisme i combat al govern actual incapaç de fer-li front per por a les responsabilitats.

Al·ludeix als diferents organismes que governen l'Espanya i que segons ell són tres. El teocràtic, el militar i el Foment del Treball Nacional, que prenen

com a juguines als diferents ministeris que se succeïen. Fa un crit a la democràcia francesa per a que s'uneixi a la protesta dels elements sans de la nació veïna.

Continua dient que tots aquells que han caigut assassinats per haver defensat un ideal, mereixen el reconeixement de tots, i acaba amb les paraules de que si amb els plors dels ignorants en fan un Déu, ells amb la seva sang han fet el morter sagrat fonament d'una societat més justa.

L'orador que va ésser aplaudidíssim va rebre les felicitacions de la nombrosa concurrència.

Els darrers

esdeveniments polítics

En Cambó es retira. Vol donar pas lliure a les actuacions futures de la Lliga sense que ell en pugui ésser un obstacle. En Cambó davant el tomb que certes rengleres del nacionalisme adopten, contràries a llur política d'efusió, dona per fallit el seu plan intervencionista i recluint-se en la solitud, aspira a que el nucli polític, d'on era el líder indiscutible, prengui posicions novelles.

Nosaltres no volem entrar en una crítica menuda de si tot això serà en profit de Catalunya. Ens basta, perquè és la realitat amb que fins suara Catalunya estava, consignar la justesa d'unes paraules dites fa poc, de no fer retret de l'obra no feta quan davant nostre poca o molta, tenim la tasca començada. En nom de cap cosa pot parlar-se desfavorablement dels nuclis que

ens han precedit, perquè a ells devem tot ço que tenim. Hauria el nostre moviment, potser, en problemàtica discussió, sense aquest entorpiment de la política efusionista, pres un caràcter més agressiu, més fort ensems que més reduït, alhora que hauria perdut en extensió, car per damunt de tot, la Lliga representava el pensament d'una generació, per sort nostra passada. Nosaltres creiem que tot pot reduir-se en veritat, a que el promig de nacionalisme ha rebassat la mesura amb que la Lliga ens midava. Les novelles generacions encara que anteriorment existissin nuclis radicals, d'importància limitada, troben l'habillament estret per a inquirir-se i tot aquest desenrotllament nacionalista vers una política d'oposició a l'Estat espanyol, si bé és fill de causes múltiples, té llur origen en nostra propugnació i nostra petita però constant propaganda.

El nacionalisme radical cercava el veritable camí per on menar ses passes vers la llibertat de la Pàtria, camí que no sabem si és trobat. Resultat d'això era l'anarquia regnant en molts sectors del nacionalisme; els moviments es produïen espontanis a la veu d'un home, mes resultaven sense eficàcia. L'estat d'opinió ara s'ha encerclat degut a la tasca nostra i aprofitada pels disidents de la Lliga, en sentit propi, causant l'enrunament, momentani o definitiu del sector intervencionista.

El pas d'En Cambó representa, en sentit nostre, la palanca per on encara molts altres trànsfugues menaran el passos vers la nova força. I això és ço que ens interessa, car el grau de puresa nacionalista deu midar-se per quelcom més que per les simples declaracions de radicalisme. Oposaven a la Lliga la nostra puritat de credo, com oposem la declaració concreta als seus disidents. Es un plet al qual nosaltres fem notes marginals pròpies de dietari, car el grau de nacionalisme que esmentaven no l'hem vist per ara, puix les declaracions individuals res valen si no aporten una estructura intransigent al programa o a l'actuació, no en sentit de baladrejar ensems que d'actuació electoral.

Parlem de declaració individual, car un programa general i amb punts de consistència resta inconfés. D'uns a altres sols els separa el tret de la disconformitat en una política d'intervenció, puix l'ideologia encara per ambdós, per declaracions fetes, és la d'En Prat de la Riba, ideal rebutjat pels que no condicionem la llibertat nacional a l'Espanya gran ni a la federal.

En Cambó, baix una fórmula pròpia, ha representat aquest ideal d'En Prat de la Riba, per tant els que fins suara han sigut amb ell poc poden fer-li retret, o i-més quan el veritable nacionalista estava amb ipsoconformitat en l'actuació ministerial, actuació filla de d'aquesta doctrina i que passaren de llarg els que avui la blasmen.

Poc pot parlar-se de sinceritat amb

aquests precedents, que devien estar bé amb llur conformisme; poc pot fer-se declaració de nacionalisme incondicional amb el text doctrinari de l'Espanya gran a la mà, per altra part rebutjat per alguns d'ells; poc hom deu dir que ve a representar el caire radical del nacionalisme, quan s'ha mantingut amicalment relació pertanyent-hi, amb els polítics efusionistes, separant-se'n després del fracàs d'aquesta política.

Esperem tan sols, que el temps vagi esclarint situacions per avui encara equívokes, car per ara en realitat sols pot parlar-se dels danys produïts en la joventut esponerosa que pujava. La diferència en doctrina no cal parlar-ne i en procediments cal deixar marge al temps per a veure la, més ara, quan la Lliga diu, com cent vegades ho ha fet, «Ara més que mai».

L'Estat Català

Publicació quinzenal

Subscripció a Catalunya

3 pessetes semestre

S'admeten donatius per a estendre nombres francs

Propaguen-lo!

Patriota:

Cal, per damunt l'estat caòtic, refermar la teva fè en la única acció lliberadora de la Pàtria.

Per tant, se't prega l'assistència al

MITING D'AFIRMACIÓ

RADICAL NACIONALISTA

que tindrà lloc dijous, dia 21, a les 10 de la vetlla, en el Casal Democràtic Nacionalista, Sant Honorat, 7, principal.

NACIONALISTES!

S'ha agotat l'edició de 20.000 fulles del

Catecisme del jove Patriota

L'Oficina de Redacció i Propaganda de "L'Estat Català", ha encarregat a una distingida personalitat del Nacionalisme Radical, la redacció d'una nova fulla de propaganda.

A tots els patriotes que s'interessin per obtenir una lleugera formació militar, l'*Oficina d'Organització d'ESTAT CATALA* els hi recomana:

Pour former un tireur

Index de matèries: *Nécessité, pour la défense nationale, de former des tireurs. Instruction de l'enfant. Instruction des adultes. Tir a longue portée. Armes libres, armes de guerre, tir au revolver, tir au commandement sur silhouette au pistolet, tir de vitesse au revolver. Circulaires et règlements.*

Preu: 1 franc 50

La guerre d'hier et L'armée de demain

Pour le lieutenant-Colonel, Emile Mayer.— Index: La guerre d'hier-L'armée de demain, Coup d'œil d'ensemble, Le personnel, Le matériel, L'organisation et la réglementation, La mise en œuvre, Esquisse d'un programme de réorganisation militaire: Devoirs militaires de la nation, Troupes professionnelles, Milice, Instruction des miliciens, Milice mobilisée du temps de paix, Officiers, Sous officiers, Organisation generale. Administration centrale, Services administratifs, Direction des services extérieurs, Justice militaire, Commissions des inventions. — *Librairie Garnier Frères; 6, Rue des Saints Peres, 6.—Paris.*

Etudes sur le combat

Préface du marechal Foch, par Charles Baux. Etude sur le combat de rupture. Nécessité d'un emploi special de l'artillerie et de l'aviation, des mitrailleuses et de l'artillerie d'assaut, et d'une répartition spéciale des troupes d'assaut.

Etude sur le combat défensif: I.-Organisation d'un plan de defense (plan d'emploi des mitrailleuses). II.-Plan d'emploi de l'infanterie. III.-Plan d'emploi de l'artillerie. IV.-Liaisons. V.-Unité et continuité de la defense. VI.-Plan d'emploi de l'artillerie d'assaut. VII.-Cas ou l'attaque ennemie est attendue. VIII.-Dressage de la troupe en vue du combat défensif.

Anexe I. Annexe II.

Librairie Payot & Cie

Paris.-Boulevard Saint-Germain, 106